

MENINGOKOKKLI INFEKSIYA

1-Respublika Abu Ali Ibn Sino nomidagi Jamoat salomtligi texnikumi 2-

Umumkasbiy modular kafedrası o'qituvchisi

Artikova Sharofat Axmedovna

Annotatsiya: Meningokokkli infeksiya — *Neisseria meningitidis* bakteriyasi chaqiradigan, ayrim hollarda juda tez rivojlanib, og'ir kechishi mumkin bo'lgan yuqumli kasallikdir. Infeksiya burun-halqum sohasida belgilarsiz tashuvchilikdan tortib, meningit va qonga bakteriyalar tarqalishi bilan kechuvchi meningokokk sepsisigacha bo'lgan turli klinik ko'rinishlarda namoyon bo'lishi mumkin. Mazkur maqolada meningokokkli infeksiyaning etiologiyasi, yuqish yo'llari, patogenez, asosiy klinik belgilari, diagnostikasi, davolash tamoyillari va profilaktikasi haqida ma'lumot beriladi.

Kalit so'zlar: meningokokkli infeksiya, *Neisseria meningitidis*, meningit, meningokokkemiya, sepsis, burun-halqum, bakterial infeksiya, diagnostika, antibiotikoterapiya, profilaktika, emlash.

Аннотация: Менингококковая инфекция — это инфекционное заболевание, вызываемое бактерией *Neisseria meningitidis*, которое в некоторых случаях может развиваться очень быстро и протекать в тяжелой форме. Инфекция может проявляться различными клиническими симптомами, от бессимптомного носительства в носоглотке до менингита и менингококкового сепсиса с распространением бактерий в кровь. В данной статье представлена информация об этиологии, путях передачи, патогенезе, основных клинических симптомах, диагностике, принципах лечения и профилактике менингококковой инфекции.

Ключевые слова: менингококковая инфекция, *Neisseria meningitidis*, менингит, менингококцемия, сепсис, носоглотка, бактериальная инфекция, диагностика, антибиотикотерапия, профилактика, вакцинация.

Abstract: *Meningococcal infection is an infectious disease caused by the bacterium *Neisseria meningitidis* in some cases, it can progress very rapidly and follow a severe course. The infection can manifest in various clinical forms, ranging from asymptomatic carriage in the nasopharynx to meningitis and meningococcal sepsis—a condition characterized by the spread of bacteria into the bloodstream. This article provides information on the etiology, modes of transmission, pathogenesis, key clinical signs, diagnosis, treatment principles, and prevention of meningococcal infection.*

Key words: *meningococcal infection, *Neisseria meningitidis*, meningitis, meningococemia, sepsis, nasopharynx, bacterial infection, diagnostics, antibiotic therapy, prevention, vaccination.*

Meningokokkli infeksiya inson salomatligi uchun muhim bo'lgan bakterial kasalliklardan biridir. Uning qo'zg'atuvchisi — *Neisseria meningitidis* nomli gram-manfiy bakteriya. Ushbu mikroorganizm odamning burun-halqum qismida vaqtincha yoki doimiy ravishda mavjud bo'lishi mumkin. Ko'pchilik tashuvchilarda kasallik belgilari kuzatilmaydi, biroq ayrim holatlarda bakteriya organizmning himoya to'siqlaridan o'tib, qon oqimiga yoki markaziy nerv tizimiga tarqalishi mumkin. Meningokokkli infeksiyaning asosiy qo'zg'atuvchisi *Neisseria meningitidis* hisoblanadi. U kapsulali bakteriya bo'lib, uning turli seroguruhlari mavjud. Ayrim seroguruhlar invaziv kasalliklarni keltirib chiqarishda ko'proq uchraydi. Meningokokk asosan nafas yo'llarining ajralmalari orqali yuqadi. Infeksiyaning tarqalishida yaqin va uzoq davom etuvchi kontakt muhim ahamiyatga ega. Meningokokk dastlab burun-halqum shilliq qavatiga tushadi. U yerda bakteriya ko'payishi va ma'lum muddat saqlanib qolishi mumkin. Organizmning himoya mexanizmlari yetarli bo'lmagan ayrim holatlarda mikroorganizm shilliq qavat to'sig'idan o'tib, qon oqimiga kiradi.

Qonga tarqalgan meningokokk kuchli yallig'lanish reaksiyasini yuzaga keltirishi mumkin. Bunday holat meningokokkemiya deb ataladi. Agar bakteriya

markaziy nerv tizimini o‘rab turuvchi pardalarga yetib borsa, meningit rivojlanishi mumkin.

Meningokokkli infeksiyani aniqlashda klinik belgilar bilan bir qatorda laborator tekshiruvlar muhim ahamiyatga ega. Meningokokkli infeksiya gumon qilinganda bemorni shifoxonada tezkor tibbiy baholash va davolash talab etiladi. Invaziv kasallikda asosiy davolash usuli — shifokor tomonidan belgilanadigan mos antibiotiklar bilan davolashdir.

FOYDALINGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. World Health Organization (WHO). Meningitis. Geneva: World Health Organization.
2. 2 Centers for Disease Control and Prevention (CDC). Meningococcal Disease. Atlanta: CDC.
3. 3 Bennett J. E., Dolin R., Blaser M. J. Mandell, Douglas, and Bennett’s Principles and Practice of Infectious Diseases. 10th ed. Elsevier, 2024.
4. 4 Jameson J. L., Fauci A. S., Kasper D. L., Hauser S. L., Longo D. L., Loscalzo J. Harrison’s Principles of Internal Medicine. 21st ed. McGraw-Hill Education, 2022.
5. 5 Murray P. R., Rosenthal K. S., Pfaller M. A. Medical Microbiology. 9th ed. Elsevier, 2020. Sagatov.T.A, Mirsharapov.U.M, Shamirzaev.N.H, Axmedov.J.M “ODAM ANATOMIYASI FANIDAN O’QUV USLUBIY MAJMUA” Toshkent-2017